

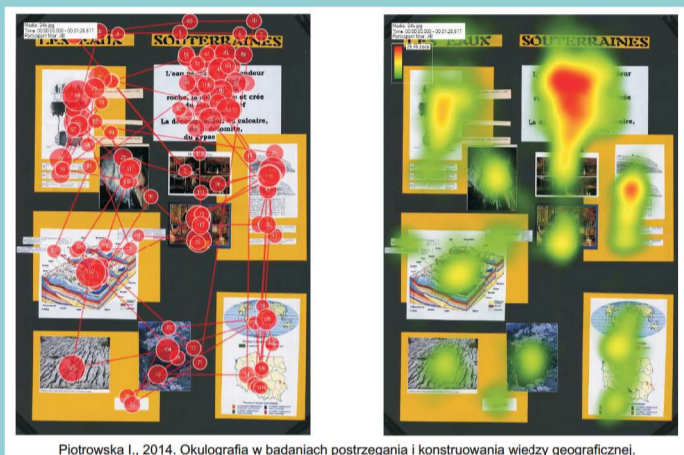
15-LECIE PRACOWNI DYDAKTYKI GEOGRAFII I EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Obok zagadnień naukowych ważne miejsce stanowi problematyka dydaktyczna. Podejmowane od lat 90-tych zagadnienia związane z kształceniem geograficznym i dydaktyką geografii dotyczą m.in.:

procesu kształcenia w geografii i przyrodzie, metod i technik nauczania geografii i przyrody, multimediów w edukacji geograficznej, Systemu Informacji Geograficznej w nauczaniu geografii i przyrody, geograficznych ścieżek dydaktycznych, edukacji regionalnej i ekologicznej, metodyki organizowania i prowadzenia wycieczek oraz zajęć terenowych, ewaluacji i oceny efektywności procesu kształcenia, geograficznej edukacji dwujęzycznej, sztuki prezentacji w nauczaniu geografii i przyrody.

W związku z transformacją systemową i reformą systemu oświaty realizowane są nowe problemy/wyzwania badawcze:

- opracowanie i testowanie nowych koncepcji kształcenia (na przykładzie Strategii Kształcenia Wyrzedzającego),
- zastosowanie neurodydaktyki w procesie kształcenia,
- wykorzystanie okulografu (eye trackera) w procesie postrzegania,
- zbadanie znaczenia i poziomu kompetencji kluczowych w kształceniu na wszystkich poziomach edukacyjnych,
- rozpowszechniania metody projektu,
- realizacja zajęć terenowych w nietypowych obiektach geograficznych,
- wykorzystania GIS i TIK na różnych poziomach kształcenia.

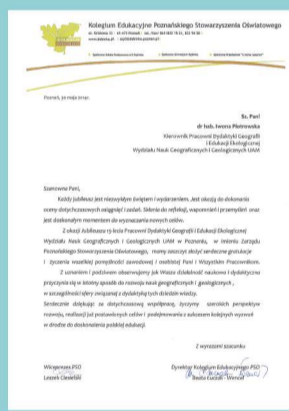

Piotrowska I., 2014. Okulografia w badaniach postrzegania i konstruowania wiedzy geograficznej.

Zatem, we współcześnie rozwijanej Dydaktyce geografii widoczny jest jej interdyscyplinarny charakter, odnoszenie się do najnowszych wyników badań psychologicznych, pedagogicznych, dydaktyki ogólnej i geografii jako nauki. Efektem takiego ujęcia są różne opracowania. To nadaje Dydaktyce geografii wyższą rangę, powodując, że jest ona interdyscyplinarną nauką teoretyczno-praktyczną uwzględniającą liczne aspekty użytkowe.

Od 1987 roku Pracownia Dydaktyki Geografii i Edukacji Ekologicznej współpracuje z Komitetem Okręgowym Olimpiady Geograficznej (pracownicy uczestniczą w pracach jury), Komisją Edukacji Geograficznej PTG oraz Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu.

W 2000 roku z inicjatywy Pracowni powstała Sekcja Dydaktyki Geografii przy Poznańskim Oddziale Towarzystwa Geograficznego. Do głównych zadań Sekcji należy organizowanie spotkań dla uczniów, studentów i nauczycieli, służących podniesieniu kwalifikacji naukowych i zawodowych. Dużym zainteresowaniem cieszą się wykłady oraz zajęcia terenowe organizowane podczas Festiwalu Nauki i Sztuki, Olimpiady Geograficznej, a także konferencji i warsztatów.

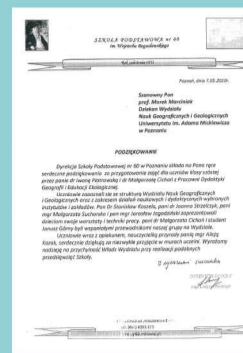
W odniesieniu do funkcji praktycznej Pracownia podejmuje także zadania o charakterze użytkowym, jak przygotowanie konkursów geograficznych na poziomie gimnazjum i szkoły średniej. Od 2011 roku pracownicy Pracowni przygotowują i przeprowadzają razem ze Społecznym Gimnazjum „Dębinka” Konkurs geograficzny „Obieżyświat”, który w roku 2015 uzyskał status Konkursu Wojewódzkiego. Zarówno prof. UAM dr hab. I. Piotrowska, jak i dr M. Cichoń pełnią funkcję jurorów podczas innych konkursów geograficznych.

Warto podkreślić także inną formę działalności dydaktycznej jaką stanowią studia podyplomowe organizowane na Wydziale od lat 80. XX w. Początkowo studia podyplomowe organizowane były w zakresie geografii i miały charakter doskonalący. Jednakże największe zainteresowanie wzbudziły studia realizowane od 1999 roku, które miały charakter kwalifikacyjny do nauczania przedmiotu przyroda (łącznie 5 edycji studiów w latach 1999-2003 i 2007-2008). Od 1999 r. Kierownikiem studiów podyplomowych w zakresie geografii jako i przyrody była prof. UAM dr hab. I. Piotrowska. Ostatni projekt z roku 2007/2008 był współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Organizacja i przebieg projektu zostały ocenione jako jedne z najlepszych na UAM.

Prof. UAM dr hab. Iwona Piotrowska i dr Małgorzata Cichoń dbają również o popularyzację wiedzy geograficznej. Jednym z działań podejmowanych w tym zakresie jest udział w pracach redakcji czasopisma Przegląd Wielkopolski (dr Małgorzata Cichoń), uczestnictwo w obchodach rocznicowych w szkołach (prof. UAM dr hab. Iwona Piotrowska), przygotowywanie wystąpień dla uczniów m.in. w ramach Kolorowego Uniwersytetu, organizowanego od 13. lat Festiwalu Nauki i Sztuki oraz Olimpiady Geograficznej, która jest inspiracją dla młodzieży w poszukiwaniach geograficznych. Ważna jest również organizacja wizyt szkół z całej Wielkopolski, której celem jest promocja WNGiG.

Bardzo ważną, z punktu widzenia funkcjonowania Pracowni i jej powiązania z praktyką, jest stała współpraca z następującymi szkołami ćwiczeń w Poznaniu: Szkołami Podstawowymi nr 7, 10, 12, 20, 60, 84, 88; Zespołem z Oddziałami Sportowymi nr 1, Zespołem Szkół Łączności i Zespołem Szkół z Klasami Integracyjnymi i Specjalnymi nr 1; Zespołem Szkół Ogólnokształcących nr 2, I LO, II LO, IV LO i VIII LO, Liceum św. Marii Magdaleny oraz Społecznym Gimnazjum „Dębinka”.

Publikacje naukowe z zakresu Dydaktyki Geografii:

Piotrowska I., 1996. Wykorzystanie Geograficznych Systemów Informacyjnych w nauczaniu geografii. [w:] J. Jarowiecki, S. Piskorz (red.), Różne drogi kształcenia i dokształcania nauczycieli geografii, AP, Kraków, 136-143.

Piotrowska I., 1997. Profesor Maria Czekańska – geograf i nauczyciel. Czasopismo Geograficzne, 1, 19-23.

Piotrowska I., 1999. Znaczenie praktyk szkolnych w przygotowaniu do zawodu nauczycielskiego studentów Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM. Biuletyn COMSN, Kraków, 13/14, 60-64.

Piotrowska I., 2000. Geografia a praktyka szkolna w nowym systemie edukacyjnym. [w:] Geografia w reformowanym systemie szkolnictwa. Nowoczesna Szkoła, Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, Kraków, 3, 39-47.

Piotrowska I., 2003. Ewaluacja metod nauczania w edukacji geograficznej. [w:] M. Smięgalska, J. Stodrzyk (red.), Edukacja geograficzno-przyrodnicza w dobie globalizacji i integracji europejskiej. PTG, Uniwersytet Opolski, Opole, 39-42.

Cichoń M., 2005. Ocena przydatności terenu do szkolnych zajęć terenowych (północno-zachodnie wybrzeże wyspy Wolin). [w:] S. Musielak (red.), Wymiar i współczesne wyzwania edukacji geograficznej, Oficyna, Szczecin, 25-28.

Piotrowska I., 2005. Sztuka prezentacji w edukacji geograficznej. [w:] S. Musielak (red.), Wymiar i współczesne wyzwania edukacji geograficznej. Uniw. Szczeciński, Inst. Nauk o Morzu, PTG, Oficyna IN PLUS, Szczecin, 77-82.

Piotrowska I., 2005. Observation and presentation of phenomena in Geography education. [in:] K. Donert, P. Charzyński (red.), Geography in European higher education. Changing horizons in geography education. Herodot Network & Association of Polish Adult Educators, Liverpool-Toruń, 2, 52-57.

Cichoń M., 2006. Geograficzne ścieżki dydaktyczne warunkiem prawidłowego postrzegania i zrozumienia krajobrazu. [w:] T. Komornicki, Z. Podgórski (red.), Idee i praktyczny uniwersalizm geografii, Dokumentacja Geograficzna 33., IGIPTZ PAN, Warszawa, 302-307.

Cichoń M., 2007. Pattern and environmental determinants of perception during experimental fieldwork in different landscape conditions. [in:] K. Donert, P. Charzyński, Z. Podgórski (ed.), Teaching geography in and about Europe. Geography in European higher education, 4, Herodot Network & Association of Polish Adult Educators, Toruń, 44-49.

Cichoń M., 2007. Jak postrzegać i rozumieć krajobraz. Geografia w szkole 4, 50-54, Wyd. Raabe, Warszawa.

Piotrowska I., 2007. Uczyć się efektywnie. PEDAGOGIA. Wydawnictwo NAKOM, Poznań, 5, 19-22.

Piotrowska I., 2007. Cognitive and application aspects in the bilingual teaching of geography. [in:] K. Donert, P. Charzyński, Z. Podgórski (red.), Geography in European higher education. Teaching Geography in and about Europe. Herodot Network & Association of Polish Adult Educators, Liverpool-Toruń, 4, 50-57.

Cichoń M., 2008. Postrzeganie krajobrazu na geograficznych ścieżkach dydaktycznych. Przegląd Geograficzny 80, 3, 443-459.

Cichoń M., 2008. Przydatność małych zlewni jeziernych w edukacji regionalnej. [w:] A. Habszter (red.), Polska dydaktyka geografii. Idee – tradycje - wyzwania, WNOZ US, Sosnowiec, 188-194.

Cichoń M., 2008. Postawy proekologiczne społeczności małego miasta (Murwanowa Gołina, Wielkopolska). [w:] U. Myga-Piątek, K. Pawłowska (red.), Zarządzanie krajobrazem kulturowym, Wydawca Prace Komisji Krajobrazu Kulturowego PTG nr 10, Sosnowiec, 533-542.

Cichoń M., Dybska-Jakóbkiewicz L., 2008. Koncepcja nauczania o własnym regionie w przestrzeni miejskiej. Prace i Studia Geograficzne, Nr 39, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, 43-50.

Cichoń M., Rosik M., 2008. Identyfikacja ucznia z problemami najbliższego otoczenia a kształtowanie postawy proekologicznej na lekcjach geografii. Prace i Studia Geograficzne, Nr 39, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, 51-60.

Piotrowska I., 2008a. Dwujęzyczne nauczanie geografii wyzwaniem edukacyjnym XXI wieku. Sosnowiec. [w:] A. Habszter (red.), Polska Dydaktyka Geografii - Idee, Tradycje, Wyzwania. WNOZ US, Sosnowiec, 218-224.

Piotrowska I., 2008b. Methods of bilingual geography employing a film, a mind map and a poster. [in:] K. Donert, P. Charzyński, Z. Podgórski (red.), Bilingual Geography – aims, methods and challenges. Geography in European higher education. Herodot Network & Association of Polish Adult Educators, Liverpool-Toruń, 5, 42-48.

Piotrowska I., 2008c. Jak nauczać i zainteresować geografiami Polski wykorzystując metodę posteru. [w:] F. Pilit (red.), Dylematy nauczania geografii Polski. Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Prace i Studia Geograficzne, Warszawa, 39, 93-99.

Cichoń M., 2009. Assessment and choice of places in designing urban didactic paths in the bilingual education of students. [in:] P. Charzyński, K. Donert, Z. Podgórski (ed.), Geography in European higher education. Geography bilingual teaching-practical issues, 11, Herodot Network & Association of Polish Adult Educators, Toruń, 120-128.

Cichoń M., 2009. Ocena i wybór terenu w projektowaniu geograficznych ścieżek dydaktycznych. Geografia w szkole, 1, Wydawnictwo Raabe, Warszawa, 28-34.

Piotrowska I., 2009. Wartości poznawcze i aplikacyjne geografii w nauczaniu dwujęzycznym. [w:] G. Janicki, M. Lanczot (red.), Geografia i Wartości. Wydawnictwo UMCS, Lublin, 156-162.

Cichoń M., 2010. The Gosławice as an example of an object attractive and useful for fieldwork in degraded area. [in:] P. Charzyński, K. Donert, Z. Podgórski (eds.), Geography in European higher education. Fieldwork in Geography bilingual teaching, 14, Herodot Network & Association of Polish Adult Educators, Toruń, 97-105.

Cichoń M., Piotrowska I., 2010. Role of geographical field classes in the formation of the skills of observation and identification of rocks. [w:] P. Charzyński, K. Donert, Z. Podgórski (eds.), Geography in European higher education. Fieldwork in Geography bilingual teaching, 14, Herodot Network & Association of Polish Adult Educators, Toruń, 106-116.

Cichoń M., Piotrowska I., 2010. Zajęcia terenowe w mieście i ich rola w procesie kształtowania umiejętności obserwacji i rozpoznawania skal (na przykładzie miasta Poznania). [w:] S. Liszewski (red.), Obszary metropolitarne we współczesnym środowisku geograficznym, Uniwersytet Łódzki, Łódź, 367-376.

Piotrowska I., 2010. Rola dydaktyki geografii w kształceniu twórczego nauczyciela. [w:] A. Kwaterna, P. Cieśl (red.), Rola i zadania dydaktyki przedmiotowej w kształceniu nauczyciela. UP, Kraków, 136-144.

Cichoń M., 2011. Results of systemic transformation in geography education. Prace i Studia Geograficzne Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 48, 113-124.

Cichoń M., 2011. Efektywność zajęć terenowych a kształtowanie umiejętności jako przyczynek do dyskusji na temat poziomu nauczania w warunkach wrażliwych oczekiwań społecznych. Kwartalnik Pedagogiczny, 4, 119-132.

Cichoń M., 2011. Valuation of contemporary urban space by youth (the Poznań case study). [in:] K. Donert, P. Charzyński, Z. Podgórski (ed.), Geography in European higher education. Exploring human Geography – bilingual approach, 15, Herodot Network & Association of Polish Adult Educators, Toruń, 135-142.

Piotrowska I., 2011. Nowoczesne technologie multimedialne w dydaktyce nauk przyrodniczych. [w:] G. Słoi (red.), Nowoczesne technologie w dydaktyce. Wydaw. Politechniki Świętokrzyskiej, Kielce, 266-272.

Piotrowska I., 2011. Fieldwork projects in bilingual geography teaching – orientation in geographical space. [w:] K. Donert, P. Charzyński, Z. Podgórski (red.), Exploring human Geography – bilingual approach. Geography in European higher education. Herodot Network & Association of Polish Adult Educators, Liverpool-Toruń, 15, 115-125.

Piotrowska I., 2011. Effect of a river valley in a town on its spatial development. The case of Poznań. [in:] K. Donert, P. Charzyński, Z. Podgórski (ed.), Exploring human Geography – bilingual approach. Geography in European higher education. EUROGEO & Association of Polish Adult Educators, Toruń, 15, 126-134.

Piotrowska I., 2011. Influence of education transformation on improving key competence in geography teaching. Prace i Studia Geograficzne, Warszawa, 48, 27-40.

Piotrowska I., 2011. Pokolenie cyfrowe w szkole XXI wieku. PEDAGOGIA. Wydawnictwo NAKOM, Poznań, 8, 45-49.

Piotrowska I., 2011. Efekty dydaktyczne w dwujęzycznym nauczaniu geografii. [w:] M. Tracz, E. Szkarłat (red.), Efekty kształcenia geograficznego na różnych poziomach edukacji. Prace Komisji Edukacji Geograficznej PTG, Warszawa-Kraków, 1, 99-111.

Cichoń M., 2012. How to teach regional Geography today – SWOT analysis. [in:] K. Donert, P. Charzyński, Z. Podgórski (ed.), Bilingual teaching – globalization, regional Geography and English integration, Geography in European higher education, 16, Herodot Network & Association of Polish Adult Educators, Toruń, 126-132.

Cichoń M., Piotrowska I., 2012. Kształtowanie kompetencji kluczowych wśród studentów geografii poprzez metodę projektu, esej geograficzny i recenzję. [w:] Z. Podgórski, E. Szkarłat (red.), Wybrane problemy akademickiej i szkolnej edukacji geograficznej. Prace Komisji Edukacji Geograficznej PTG, Łódź-Toruń, 2, 151-168.

Kaczmarek T., Piotrowska I., Cichoń M., 2012. Koncepcja interdyscyplinarnego projektu edukacyjnego dla gimnazjum pt. „Wiedza o Metropolii Poznań”. Centrum Badań Metropolitalnych UAM, Poznań, 1-51.

Piotrowska I., 2012. Metoda projektu w naukach przyrodniczych. [w:] S. Dyak (red.), Metoda projektów i jej konteksty w szkolnej edukacji przyrodniczej i matematycznej. Poznań, 27-31.

Piotrowska I., 2012. Kształtowanie pojęć w naukach przyrodniczych. [w:] S. Dyak (red.), Metoda projektów i jej konteksty w szkolnej edukacji przyrodniczej i matematycznej. Poznań, 46-50.

Piotrowska I., 2012. Geography in Polish and French education systems – comparative study at the secondary school level. [in:] B. Wójcicki (ed.), Natural sciences in educational systems of European countries in the 21st century. Wydawnictwo DEHON, Kraków, 51-62.

Piotrowska I., 2012. Kształtowanie pojęć geomorfologicznych w dwujęzycznym nauczaniu geografii fizycznej. Studia i Prace z Geografii i Geologii 24, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań, 1-187.

Piotrowska I., 2012. Nauczanie dwujęzyczne – historycznie i praktycznie. PEDAGOGIA. Wydawnictwo NAKOM, Poznań, 38-44.

Piotrowska I., 2012. The didactic model LdL (Lernen durch Lehren; Learning by Teaching) as way to learn in regional Geography. [in:] K. Donert, P. Charzyński, Z. Podgórski (ed.), Bilingual teaching – globalization, regional geography and english integration. Geography in European higher education. EUROGEO & Association of Polish Adult Educators, Toruń, 16, 120-125.

Piotrowska I., 2012. Geopark Poznański Przełom Warty. Przegląd Wielkopolski, Poznań, 3, 14-22.

Piotrowska I., 2012 - rozdział: Okres okupacji niemieckiej (1939-1945). Metodyka nauczania geografii (1951-1984). Dydaktyka geografii (1984-2010). Okres międzywojenny (1919-1939). Wydział Matematyczno-Przyrodniczy (1945-1951). Wydział Biologii i Nauk o Ziemi (1951-1984). Pracownia Dydaktyki Geografii i Edukacji Ekologicznej. [w:] Praca zbiorowa (2012): Dzieje nauk geograficznych i geologicznych na Uniwersytecie w Poznaniu – tom I Historia. Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Poznań, ss. 455.

Piotrowska I., 2012 - rozdział: Maria Czekańska (1902-1991). [w:] Praca zbiorowa (2012): „Dzieje nauk geograficznych i geologicznych na Uniwersytecie w Poznaniu – tom II Biografie”. Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Poznań, ss. 280.

Piotrowska I., Cichoń M., 2012. Wybrane stanowiska prezentujące dawny i obecny stan środowiska geograficznego doliny Warty i Ostrowa Tumskiego. [w:] D. Konieczka-Słowińska, M. Herkt, R. Penak (red.), Dziedzictwo kulturowe Ostrowa Tumskiego w Poznaniu, Podręcznik dla nauczycieli i edukatorów. Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT, Poznań, 55-62.

Cichoń M., 2013. Significance of students' migrations in regional education. [in:] K. Donert, P. Charzyński, Z. Podgórski, Stańczyk (ed.), People on the move – teaching bilingual Geography. Geography in European higher education, 17, Herodot Network & Association of Polish Adult Educators, Toruń, 124-133.

Piotrowska I., 2013. International school exchanges in bilingual Geography teaching. [in:] K. Donert, P. Charzyński, Z. Podgórski (ed.), People in the move. Geography in European higher education. EUROGEO & Association of Polish Adult Educators, Toruń, 17, 78-83.

Piotrowska I., 2013. Significance of selected teaching strategies and bilingual education in the teaching and popularisation of geomorphology. [in:] 8th IAG International Conference on Geomorphology Geomorphology and sustainability. Teaching and disseminating geomorphology. Abstracts volume. Paris, 572-572.

Cichoń M., 2014. Teaching cross-curricular Geography and History based on the industrial heritage issues. [in:] P. Charzyński, K. Donert, Z. Podgórski (eds.), Tools for cross-curricular education in bilingual Geography and History. Geography in European higher education, 18, Herodot Network & Association of Polish Adult Educators, Toruń, 144-151.

Piotrowska I., 2014. Works of art in cross-curricular Geography and History. [in:] P. Charzyński, K. Donert, Z. Podgórski (ed.), Tools for cross-curricular education in bilingual Geography and History. EUROGEO & Association of Polish Adult Educators, Toruń, 18, 152-158.

Piotrowska I., 2014. Dzieła sztuki jako źródła wiedzy geograficznej. Edukacja Biologiczna i Środowiskowa, Wydawca Instytut Badań Edukacyjnych, S1 (51), 50-56.

Piotrowska I., 2014. Okulografia w badaniach postrzegania i konstruowania wiedzy geograficznej. [w:] E. Szkarłat, A. Glowacz (red.), Edukacja geograficzna na świecie i w Polsce – wybrane problemy, Prace Komisji Edukacji Geograficznej PTG, Wydawnictwo UL, Łódź, 4, 175-189.

Piotrowska I., 2014. Geografia jako dziedziną kształcenia opartego na uczniowskich projektach zintegrowanych. [w:] S. Dyak, G. Barabas, D. Hejwos-Gronkowska (red.), Metoda projektów w edukacji ponadpodstawowej (na przykładzie przedmiotów przyrodniczych). UAM, OFEK, Samorząd Woj. Wielkopolskiego, 167-173.